

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA BIAŁYSTOK

z dnia 2024 r.

w sprawie nadania nazwy obszarowi, położonemu w Białymstoku na osiedlu nr 1 - Centrum

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust.1 pkt 1 i pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.¹⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. Obszarowi położonemu w Białymstoku na osiedlu nr 1 – Centrum w obrębie nr 11 – Śródmieście, obejmującemu części działek o numerach geodezyjnych: 165, 168/5, oznaczonemu kolorem żółtym na mapie stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały, nadaje się nazwę – **Skwer Chajki Grossman**.

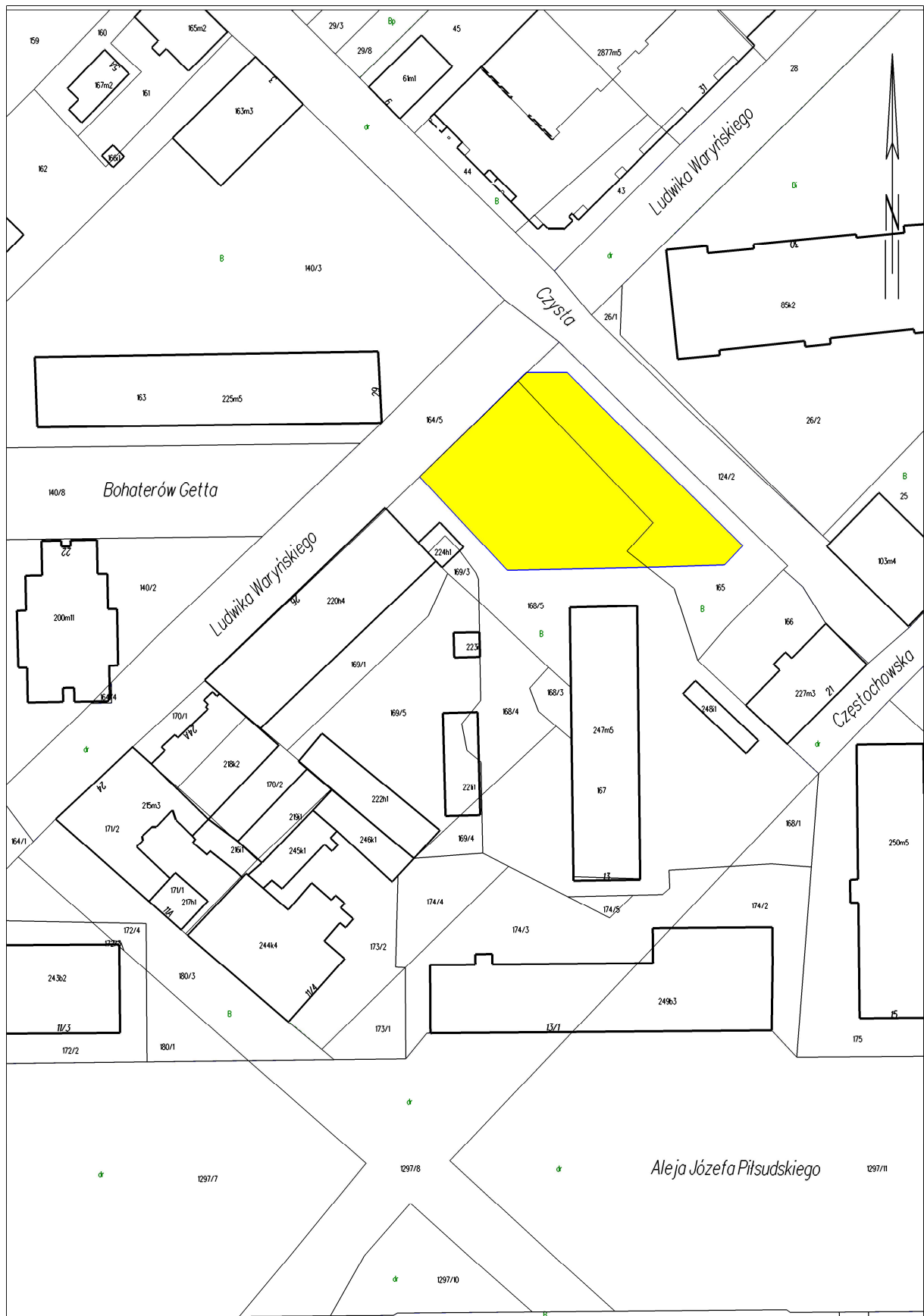
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Białegostoku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Łukasz Prokorym

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688

UZASADNIENIE

Nadanie nazwy obszarowi przy ulicy Czystej i Ludwika Waryńskiego będzie uhonorowaniem postaci *Chajki Grossman* – łączniczki podziemia żydowskiego, uczestniczki powstania w getcie białostockim, po wojnie m.in. posłanki Knesetu.

Obszar, któremu ma zostać nadana nazwa – *Skwer Chajki Grossman*, położony jest w obrębie nr 11 – Śródmieście na działkach stanowiących własność Gminy Białystok.

Chajka Grossman urodziła się w 1919 r. w Białymstoku. Wychowywała się w religijnej rodzinie żydowskiej. W wieku 9–10 lat zapisała się do Ha-Szomer ha-Cair, socjalistyczno-syjonistycznego ruchu młodzieżowego. Uczęszczała do Gimnazjum Hebrajskiego w Białymstoku. W 1938 r., już po ukończeniu szkoły, wzięła udział w półrocznych przygotowaniach do wyjazdu do Palestyny, w kibucu Hachszara w Brześciu. Była aktywistką organizacji w okręgu Brześć–Pińsk, pozostającą w kontakcie z kierownictwem w Warszawie. W przeddzień wybuchu drugiej wojny światowej miała przygotowane dokumenty do wyjazdu do Palestyny jako studentka Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie. Podjęła jednak decyzję o wyjeździe z Warszawy do Białegostoku, gdzie zastała ją wojna. Do listopada 1939 r. przebywała na Białostocczyźnie. Następnie przybyła do Wilna, które stało się ośrodkiem dla uchodźców. W Wilnie i Kownie aktywizowała i organizowała działalność Ha-Szomer ha-Cair. Pracowała jako instruktorka szkoleniowa i przygotowywała kadry terenowe; mieszkała w kibucu. Po powrocie do Wilna latem 1940 r. została jedną z przywódczyni podziemnej organizacji syjonistycznej, działającej na terenie Litwy sowieckiej. W tym czasie podjęła studia ekonomiczne na Uniwersytecie Wileńskim. Zarabiała na życie, udzielając lekcji oraz pracując jako sprzątaczką.

Latem 1941 r., po zajęciu Wilna przez Niemców, dzięki przyjaciółom z polskiego podziemia otrzymała fałszywe dokumenty i świadectwo chrztu *in blanco*, które własnoręcznie wypełnił Mordechaj Tenenbaum (późniejszy przywódca powstania w getcie białostockim). Przyjęła nazwisko Halina Woronowicz. Zaczęła pełnić funkcję łączniczki pomiędzy gettami w Białymstoku, Wilnie, Warszawie, Częstochowie, Lublinie i Grodnie. Bazą wypadową był Białystok, tu współpracowała z Mordechajem Tenenbaumem. Jednym z jej zadań było przewożenie informacji i powiadamianie Judenratów o masowych deportacjach, a także m.in. o zbrodni w Ponarach w 1942 r. Przez krótki czas mieszkała i pracowała w Białymstoku, następnie wyjechała do Warszawy. W sierpniu 1943 r. wzięła czynny udział w powstaniu w getcie białostockim.

Po wojnie pracowała w Centralnym Komitecie Żydów Polskich, który opiekował się setkami tysięcy uchodźców i ocalałych Żydów. W 1946 r. brała udział w Kongresie Syjonistycznym w Bazylei oraz w wyjeździe oficjalnej delegacji Żydów polskich do Stanów Zjednoczonych. W maju 1948 r. przybyła do Palestyny z grupą 2 tys. młodych Żydów, którzy przeżyli wojnę. Wystąpiła w radiu, opowiadając o swoich losach i przybyciu do odrodzonego państwa Izrael. W 1948 r. została odznaczona Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Była sekretarzem hajfijskiego oddziału Mapam (Zjednoczonej Partii Robotniczej). W latach 1969–1981 oraz 1984–1988 była członkinią Knesetu z list Koalicji Pracy. Jako parlamentarzystka skupiła się na kwestiach społecznych i sprawach kobiet. Następnie opuściła Koalicję Pracy zakładając frakcję Mapam i pozostała w niej do końca kadencji.

Zmarła 26 maja 1996 r. w Izraelu.

Nadanie nazwy skwerowi imieniem Chajki Grossman będzie wyrazem zachowania pamięci o wywodzącej się z naszego miasta aktywnej działaczki ruchu syjonistycznego i uczestniczki powstania w getcie białostockim.

Wobec powyższego, podjęcie stosownej uchwały jest zasadne.